

Prof. Dr. R. H. WOLTJER

19 JULI 1878—23 APRIL 1955

Toen Prof. Woltjer, bijna 77 jaar oud, op 23 april 1955 overleed, betekende dit heengaan het afsluiten van een periode in de geschiedenis der Vrije Universiteit. Hij verbond de allerjongste generatie met de alleroudste. Niet alleen moet hij als kind hebben meegeleefd met de eerste moeilijkheden der jonge instelling — zijn vader, Prof. Dr. J. Woltjer, trad 8 oktober 1881 als hoogleraar op — maar bovendien heeft hij zijn ambt aanvaard reeds 24 september 1904, zodat hij nog verscheidene jaren heeft samengewerkt met de eerste hoogleraren der Vrije Universiteit. Meer dan 50 jaar doceerde hij de klassieke letteren, eerst alleen het Grieks, later het Grieks en het Latijn van de klassieke tijd en de oude geschiedenis. En grote invloed heeft hij geoeffend, zowel door zijn aanleg, als door zijn kennis en zijn karakter.

Zijn aanleg werd gekenmerkt door een meer dan normale scherpzinnigheid. Een dialectisch vermogen van zeldzame kracht deed hem onmiddellijk de meest ingewikkelde kwesties haarfijn, naar de regelen van een onverbiddelijke logica ontleden en stelde hem in staat door een glashelder betoog moeilijkheden weg te nemen, onjuistheden aan te wijzen en conclusies te trekken. Deze aanleg moest hem wel leiden tot de acribie, de nauwkeurigheid, die iedere man van wetenschap behoort te sieren, maar zeker de philoloog, die de teksten minutieus heeft te onderzoeken.

Zijn kennis was zeer groot. Zij was uitgebreid over bijna alle onderdelen der klassieke philologie; ook bij de grote uitbreiding van deze wetenschap in de laatste decennien bleef hij geheel op de hoogte. Daarbij werd hij gesteund door een bewonderenswaardig geheugen. En zijn door en door wetenschappelijke habitus — een woord, dat hijzelf graag gebruikte — wist in die grote rijkdom aan kennis die juiste orde te brengen, die van kennis geleerdheid maakte. Zo was hij een geleerde van de eerste rang en het blijft jammer, dat zijn drukke leven en zijn wetenschappelijke angstvalligheid hem verhinderd hebben veel te publiceren. Zijn drukke leven: want zijn meer dan gewone kennis van de onderwijswetgeving bracht mede, dat hij zich, haast wel noodgedwongen, moest geven aan de arbeid op politiek en onderwijs-organisatorisch terrein, waar hij uitblonk boven allen.

Zijn karakter: hij was een man uit één stuk. Hij bleef zich zelf

gelijk in alles. Wat hij eenmaal vast had, liet hij niet meer los en nooit week hij af van hetgeen hij als waar aanvaard had. Dit betekent echter niet, dat hij halsstarrig was. Zijn aangeboren vriendelijkheid en hulpvaardigheid maakten hem zelfs toegankelijk voor anderen. Ieder, die in moeilijkheden zat, wilde hij helpen en dan gaf hij zich geheel. Reeds alleen het analyseren van een drukkend probleem werkte bevrijdend. En de raad, die hij gaf, was gebaseerd op een diep psychologisch inzicht en een menselijk medegevoel, dat menig-een niet van deze man verwachtte, omdat hij de indruk wekte egocentrisch te zijn. Hij was kritisch van aard, maar oefende ook een scherpere zelfcritiek dan men zou gedacht hebben.

Zijn eigenlijke studenten, de classici van alle generaties, hebben hem hoog gewaardeerd. In de aanvang moesten zij wat aan hem wennen, maar naarmate zij zelf toenamen in leeftijd en wijsheid begonnen zij steeds dieper te beseffen, welk een voorrecht het was zulk een leermeester te hebben. Al was hij hun in de praktijk van het leven niet altijd even gemakkelijk, zijn vriendelijkheid en behulpzaamheid wist steeds iedere onaangename gedachte te overwinnen: ieder eindigde er mee hem warme sympathie toe te dragen. En wanneer zij hun studie volbracht hadden, waren zij dankbaar dat zij Woltjer als leidsman hadden gehad, omdat zij begrepen, dat hij hen de ware wetenschap had doen kennen.

Van de propaedeuten der theologie heeft slechts een deel hem begrepen. Velen hebben niet ingezien, dat vooral bij dit propaedeutisch onderwijs de stof weinig ter zake doet; maar dat het gaat om de wetenschappelijke methode. Woltjer zelf was zich ervan bewust, dat dit hun nog niet duidelijk was; maar nooit heeft dit hem er toe gebracht ook maar in het minst af te wijken van wat hij nodig vond om althans de besten onder hen de wetenschappelijke habitus bij te brengen. Zijn vaste karakter wees hem hierin zijn hoge plicht aan.

Meer dan 50 jaren heeft hij de Vrije Universiteit gediend. Veel heeft hij voor haar betekend. Niet alleen de studenten hebben van hem geleerd; ook zijn collega's, die lang met hem hebben samengewerkt, zijn hem dankbaar voor veel dat hij hun gaf. Zijn betogen leken soms lang, maar men moest luisteren en aan het einde erkennen, dat men èn methodisch èn materieel weer veel geleerd had. Hij drukte een stempel op zijn omgeving en was daardoor ten zegen. Want het was het stempel van een aristocraat van de geest, wiens ganse levenshouding getuigde van een bezonnenheid, die alleen het deel is van hen, die aan diepe levenswijsheid paren een kinder-

lijk geloof, dat zich weet over te geven aan God ook in de voor de mens onoplosbare problemen.

Dat ik zijn collega in engere zin mocht zijn, heeft mijn leven zeer verrijkt; dat hij mij meermalen zijn vriend noemde, beschouwde ik als het toekennen van een eervol praedicaat.

A. SIZOO